

Omzendbrief betreffende goede hygiënepraktijken en traceerbaarheid van vrij wild in wildbewerkingsinrichtingen en de activiteitenverklaringen die deze inrichtingen moeten doen aan het FAVV

Referentie	PCCB/S3/1548213	Datum	18/08/2021
Huidige versie	2.1	Van toepassing vanaf	Datum van publicatie
Trefwoorden	vrij wild – hygiëne - traceerbaarheid - wildbewerkingsinrichting		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Vanderschot Karolien, attaché	Beullens Katrien, Directeur - i.o. Heymans Jean-François, directeur-generaal Nanga Na Kayika Denis, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief heeft als doel de wettelijke voorschriften inzake goede hygiënepraktijken en traceerbaarheid, die van toepassing zijn op erkende wildbewerkingsinrichtingen te verduidelijken. Verder worden ook de administratieve verplichtingen vermeld met betrekking tot het melden van de activiteiten aan het FAVV.

2. Toepassingsgebied

De goede hygiënepraktijken, de aanvoer en de traceerbaarheid van vrij wild in erkende wildbewerkingsinrichtingen.

De administratieve verplichtingen van de erkende wildbewerkingsinrichtingen ten aanzien van het FAVV.

3. Referenties

Wetgeving

Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving.

Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne.

Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

Verordening (EU) nr. 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen.

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 2019/627 van de Commissie van 15 maart 2019 tot vaststelling van eenvormige praktische regelingen voor de uitvoering van officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong overeenkomstig Verordening (EU) nr. 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad.

Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.

Koninklijk besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en voorafgaande registraties afgeleverd door het FAVV.

Omzendbrieven

[Omzendbrief met betrekking tot de reglementaire verplichtingen van de gekwalificeerde personen inzake eerste onderzoek van jachtwild - Oproep tot waakzaamheid met betrekking tot letsels die wijzen op Afrikaanse varkenspest of op tuberculose bij vrij wild](#)

4. Definities en afkortingen

FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Begeleidend document: GP-verklaring of gezondheidscertificaat of diergeneeskundig attest zoals vermeld in de bijlage 3 of handelsdocument.

GP: gekwalificeerd persoon: een jager die een registratienummer heeft gekregen na het slagen voor een examen waarin de elementen aan bod komen die worden voorgeschreven door Verordening (EG) nr. 853/2004.

GP-verklaring: een document dat wordt ingevuld door een gekwalificeerd persoon (GP) nadat het eerste onderzoek, vlak na het doden van het vrij wild, wordt uitgevoerd (zie model in bijlage 2).

Partij: een aantal dieren van dezelfde soort, neergeschoten tijdens dezelfde jachtdag en op hetzelfde jachtterrein, waarvoor éénzelfde verklaring geldt.

5. Hygiënemaatregelen

De karkassen (van de ingewanden ontdaan bij grofwild) worden zonder nodeloos uitstel onder hygiënische voorwaarden naar de wildbewerkingsinrichting vervoerd. Indien het vervoer langer dan 2 uur duurt, worden de karkassen tijdens het vervoer gekoeld. Voordat de karkassen de eerste wildbewerkingsinrichting verlaten, moet de kerntemperatuur ervan, zelfs indien het wild niet-onthuid is, lager zijn dan 4°C (klein wild) of 7°C (grofwild).

Tijdens het vervoer naar de wildbewerkingsinrichting is het verboden de karkassen te stapelen.

6. Traceerbaarheid van vrij wild in de erkende wildbewerkingsinrichting

6.1. Algemeen

Dit hoofdstuk heeft tot doel de voornaamste regels met betrekking tot de traceerbaarheid van vrij wild in herinnering te brengen. Alle van kracht zijnde wetgeving, onder meer de regionale, is van toepassing.

De verplichting om de traceerbaarheid van de producten te verzekeren houdt in dat het vrij wild enkel aanvaard kan worden in een erkende wildbewerkingsinrichting indien het wild geïdentificeerd kan worden en dat het vergezeld gaat van een begeleidend document. Elk stuk vrij wild dat in een wildbewerkingsinrichting binnengebracht wordt, moet vergezeld zijn van:

- voor elk wild dat in België gejaagd werd → een GP-verklaring,
- voor klein wild dat in een andere Europese lidstaat gejaagd werd en geen keuring heeft ondergaan in die andere lidstaat → een GP-verklaring,
- voor klein vrij wild dat reeds een veterinaire keuring in een wildbewerkingsinrichting ondergaan heeft in een andere Europese lidstaat → een handelsdocument,
- voor niet-onthuid grofwild dat in een andere Europese lidstaat gejaagd werd → een gezondheidscertificaat dat getekend werd door een officiële dierenarts van de Europese lidstaat waar de jacht plaatsgevonden heeft,
- voor onthuid grofwild dat reeds een veterinaire keuring in een wildbewerkingsinrichting in een andere Europese lidstaat ondergaan heeft → een handelsdocument,
- voor karkassen van niet-onthuid grofwild die vervoerd worden tussen wildbewerkingsinrichtingen in België → een diergeneeskundig attest.

De exploitant van de wildbewerkingsinrichting moet aan de hand van zijn procedures, in het kader van het autocontrolesysteem, kunnen garanderen dat elk dier of elke partij dieren die in de wildbewerkingsinrichting worden binnengebracht, correct geïdentificeerd zijn.

De exploitant van de wildbewerkingsinrichting moet de officiële dierenarts binnen de 12 uur na de aankomst van het vrij wild verwittigen en het uur van aankomst, de diersoort en het aantal stukken wild meedelen. Deze termijn is van toepassing ongeacht het land van oorsprong van de karkassen.

6.2. Verplichtingen inzake traceerbaarheid

6.2.1. Registratie

De exploitant moet ieder stuk vrij wild dat binnenkomt in de wildbewerkingsinrichting per begeleidend document rechtstreeks inschrijven in een register. Om de link met het begeleidend document te waarborgen, moet de verwijzing naar dit document vermeld worden. Een model van "*register van inkomende stukken vrij wild*" kan worden teruggevonden als bijlage 1. Papieren of elektronische registers worden aanvaard.

Voor iedere partij moet de exploitant van de wildbewerkingsinrichting dit register invullen ("datum van binnenkomst en nummer van het begeleidend document", "herkomst" (land - gemeente – bos – jachtterrein - voor wild uit het buitenland, enkel het land van herkomst indien de andere gegevens niet beschikbaar zijn) en "diersoort + aantal dieren per soort"). Hij moet dit register ten allen tijde kunnen voorleggen aan de officiële dierenarts van het FAVV.

Karkassen van niet-onthuid grof vrij wild die afkomstig zijn van een andere wildbewerkingsinrichting en die nog niet werden gekeurd, moeten ook worden geregistreerd bij aankomst. Indien deze karkassen afkomstig zijn van wildbewerkingsinrichtingen die gelegen zijn in andere landen (meestal in andere lidstaten), moeten deze vergezeld zijn van een gezondheidscertificaat dat opgesteld werd door een officiële dierenarts van het land waar de inrichting van verzending zich bevindt. Bij een overbrenging tussen twee wildbewerkingsinrichtingen die beide op het nationale grondgebied gelegen zijn, moeten deze karkassen vergezeld gaan van een attest van de officiële dierenarts van het FAVV die belast is met de keuringen in de inrichting van verzending.

Voor karkassen van onthuid grof vrij wild en klein vrij wild (ontvederd of nog in de pluimen, al dan niet onthuid) die gekeurd werden in de lidstaat van oorsprong volstaat een handelsdocument.

6.2.2. Identificatie van de dieren

De algemene regel is dat alle dieren moeten kunnen worden getraceerd en dus identificeerbaar moeten zijn (bijvoorbeeld met behulp van de genummerde armband wanneer het gebruik van dergelijke band wordt opgelegd door regionale regelgeving). Er wordt geen specifieke methode opgelegd die deze identificatie toelaat. Dit wordt dus overgelaten aan de vrije keuze van de betrokken partijen. De traceerbaarheid van delen van karkassen, inclusief de link met het wild alvorens het werd geschoten, moet ook kunnen worden verzekerd (dit kan bijvoorbeeld bij grofwild gebeuren door middel van de genummerde armband die het geschoten dier identificeert).

De verantwoordelijke van de wildbewerkingsinrichting ziet erop toe dat een begeleidend document steeds betrekking heeft op het wild dat in zijn inrichting wordt binnengebracht. Hij vergewist zich van de overeenstemming tussen de binnengebrachte dieren en dit begeleidend document, en vergewist zich van de continuïteit van de traceerbaarheid in zijn eigen interne traceerbaarheidssysteem. Hij gaat eveneens na of de initiële vermeldingen niet werden geschrapt, gewijzigd, vervangen of aangevuld (bv. dat de aanwezigheid van twee verschillende geschriften op het begeleidend document leiden tot het vermoeden van fraude) en of het aantal stuks wild en hun identificatie overeenstemt met de realiteit. Enkel wijzigingen die betrekking hebben tot het aantal stuks wild worden aanvaard op voorwaarde dat het initiële aantal leesbaar blijft en dat de exploitant zijn handtekening plaatst en de wijziging rechtvaardigt. De wildbewerkingsinrichting moet de begeleidende documenten gedurende 2 jaar bewaren.

Indien het gaat om een verklaring die werd ingevuld door de GP bij de initiële keuring na de jacht, moet het origineel het wild of de stukken wild vergezellen tot in de wildbewerkingsinrichting waar het wild wordt binnengebracht. Deze verklaring wordt in principe aan het wild vastgemaakt. Als het wild een identificatie draagt (genummerde band), moet deze verklaring niet aan het wild worden vastgemaakt en volstaat het om het identificatienummer op te nemen in de verklaring.

De identificatie van vrij wild gebeurt individueel (grofwild) of voor een partij karkassen van geschoten dieren (klein wild) en moet aanwezig zijn op de verklaring, ingevuld door de GP, die het wild of de partij vrij wild vergezelt.

Gemeenschappelijke verklaring

Indien de GP het eerste onderzoek gunstig verklaart, ondertekent hij de verklaring in kader 4. Een gemeenschappelijke verklaring kan opgesteld worden voor meerdere stuks vrij wild (grof en/of klein wild, van dezelfde diersoort of van verschillende diersoorten) indien aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- het wild is afkomstig van hetzelfde jachtgebied,
- het wild werd op dezelfde dag geschoten en
- het wild heeft dezelfde bestemming.

Indien de GP het eerste onderzoek ongunstig verklaart, moet hij een individuele verklaring invullen en deze in kader 5 ondertekenen. Het is evenwel mogelijk een gemeenschappelijke verklaring in te vullen wanneer het gaat om stukken klein vrij wild die tot dezelfde diersoort behoren en waarvoor dezelfde commentaar vermeld wordt in het vak 6.

Individuele verklaring

Indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden voor een gemeenschappelijke verklaring, moeten de stukken klein wild het voorwerp uitmaken van een individuele verklaring. Bij ondertekening in vak 5 is voor elk stuk grofwild een individuele verklaring nodig.

Indien een aangeschoten dier de dag na de jacht gevonden wordt, wordt de verklaring in twee stappen opgesteld: eerst de vermeldingen van milieueffecten en gedrag van het dier voor het schot en vervolgens de vaststellingen op het karkas. Deze twee stappen kunnen achtereenvolgens door dezelfde, maar ook door 2 verschillende GP's worden uitgevoerd in afzonderlijke (deel)verklaringen die samen het karkas vergezellen naar de wildbewerkingsinrichting.

6.2.3. Keuring en merken van vlees van vrij wild in een erkende wildbewerkingsinrichting

De veterinaire keuring van de karkassen door de officiële dierenarts moet binnen de 24 uur na binnenkomst in de wildbewerkingsinrichting gebeuren. Het moet mogelijk zijn de karkassen en het slachtafval onder hygiënische omstandigheden in de infrastructuur op te slaan.

De kop van het karkas mag geheel verwijderd worden (trofee) behalve bij everzwijnen. De kop van het everzwijn mag gescheiden worden van het karkas indien in de GP-verklaring (kader 6) wordt vermeld naar welke erkende technische inrichting voor het vervaardigen van jachttrofeeën de kop is gebracht. Bij karkassen van grofwild die vergezeld zijn van een GP-verklaring getekend in kader 5, moeten alle ingewanden, behalve de maag en darmen aanwezig zijn tot veterinaire keuring.

Als het vlees van **grof vrij wild** geschikt wordt verklaard voor menselijke consumptie, brengt de officiële dierenarts het ovale gezondheidsmerk aan of laat het aanbrengen. Als het vlees ongeschikt wordt verklaard voor menselijke consumptie, wordt het in beslag genomen en brengt de officiële dierenarts de parallellogram afkeuringsstempel aan of laat het aanbrengen.

Alle everzwijnen moeten in observatie blijven (mogen niet in de handel gebracht worden noch uitgesneden worden) tot de officiële dierenarts aan de exploitant het gunstig resultaat van het trichinenonderzoek heeft medegedeeld. Op dat moment worden de instructies i.v.m. het merken gegeven en enkel vanaf dan mogen de everzwijnen worden uitgesneden en/of in de handel worden gebracht.

Als **klein vrij wild** geschikt wordt verklaard voor menselijke consumptie, wordt een ovaal identificatiemerkteken gebruikt door de operator na de keuring en vóór de producten de inrichting verlaten. Het merk mag, naar gelang van de aanbestedingsvorm van de verschillende producten van dierlijke oorsprong, worden aangebracht op het product zelf, op de onmiddellijke verpakking of op de verpakking, dan wel worden gedrukt op een etiket dat wordt aangebracht op het product, op de onmiddellijke verpakking of op de verpakking. Indien volledige stukken klein wild waarbij de ingewanden na het doden niet onmiddellijk zijn verwijderd, worden aangevoerd, legt de operator de volledige partij voor aan de officiële dierenarts. De dierenarts zal tenminste één representatief monster van dieren van dezelfde herkomst bepalen en op dit monster de postmortemkeuring uitvoeren. Als hij tijdens de keuring van dit representatief monster dieren geen enkele afwijking vaststelt, verklaart hij de volledige partij geschikt voor menselijke consumptie. Als het vlees niet geschikt wordt verklaard voor menselijke consumptie, wordt het in beslag genomen en wordt geen merk aangebracht.

Dierlijke bijproducten moeten via de geldende wetgeving op correcte wijze afgevoerd worden. Hierover is het noodzakelijk informatie in te winnen bij de bevoegde autoriteiten in dit domein.

7. Verplichtingen inzake verklaringen

De wildkeuring is onderworpen aan retributies. Daartoe vult de exploitant op het formulier (DR06 “Dag- en maandstaat rechten - Vrij-wildbewerking”) de gegevens in met betrekking tot het aantal dieren die per dag en per maand worden behandeld in functie van de diersoort en het gewicht van de dieren. Dit formulier is beschikbaar op de [website van het FAVV \(Home < Thema's < Dieren < Dierlijke productie < Vlees en slachtingen \(landbouwhuisdieren, pluimvee, konijnen \(lagomorfen\), wild\)\)](#) en moet elke maand ingevuld worden, zelfs indien er geen activiteit was. Dit formulier moet dan voor de 20ste dag van de volgende maand verstuurd worden door de exploitant naar volgend mailadres: fact.beltrace@favv-afsca.be. Bovendien maakt de verantwoordelijke van de wildbewerkingsinrichting ook elke maand het ingevulde formulier zelf rechtstreeks over aan zijn LCE.

Bovendien vult de exploitant op het formulier “Slachtstatistieken: vrij wild” de gegevens in met betrekking tot het aantal dieren die per maand bewerkt worden in functie van de diersoort en het resultaat van de keuring. Dit formulier is opgenomen in bijlage 4 en moet elke maand ingevuld worden, zelfs indien er geen activiteit was. Dit naar behoren ingevuld formulier moet door de exploitant voor de 20ste dag van de volgende maand per mail verstuurd worden naar de LCE waarvan de wildbewerkingsinrichting afhangt.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Model van register van inkomende stukken vrij wild

Bijlage 2: Model van verklaring van GP

Bijlage 3: Model van diergeneeskundig attest

Bijlage 4: Slachtstatistieken: vrij wild

9. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Redenen en omvang van de revisie
1.0	12/06/2019	Originele versie
2.0	29/04/2010	Aanpassing van de verwijzing naar de wetgeving naar aanleiding van het in voege treden van verordening (EU) nr. 2017/625 en herformulering van de omzendbrief
2.1	Datum van publicatie	Aanpassing verplichte organen ter keuring, verduidelijking van het overmaken van de activiteitenverklaringen Toevoeging van document met betrekking tot slachtstatistieken

Bijlage 1

Model

Register van inkomende stukken vrij wild

Werkinstructies: in te vullen per begeleidend document – elke registratie afsluiten door een horizontale lijn aan te brengen over de volledige lengte van de tabel – dit register moet worden ingevuld door de exploitant en gedurende twee jaar worden bijgehouden – de exploitant draagt de volle verantwoordelijkheid voor dit register – de exploitant moet dit register ten allen tijde kunnen voorleggen aan de officiële dierenarts.

Datum van binnenkomst + nummer begeleidend document	Herkomst Land van herkomst - gemeente – bos – jachtterrein ¹	Diersoort + aantal dieren per diersoort

¹ Voor wild uit het buitenland, enkel het land van herkomst indien de andere gegevens niet beschikbaar zijn.

Bijlage 2

Model
Verklaring van GP

Bijlage 3

Model

**Begeleidend diergeneeskundig attest voor het vervoer van karkassen van
niet-onthuid grofwild tussen wildbewerkingsinrichtingen in België**

Bevoegde dienst: FAVV, LCE van

Identificatienummer van de officiële dierenarts van de wildbewerkingsinrichting van verzending:
.....

Wildbewerkingsinrichting van verzending (naam + adres + erkenningsnummer):
.....

1. Identificatie van de dieren

Diersoort(en):.....

Aantal dieren:.....

Identificatie (genummerde armband) of bijgevoegd de lijst met niet-onthuid wild dat de inrichting verlaat:

2. Nummer(s) GP-verklaring:

Kopie van de GP-verklaring(en) in bijlage

3. Bestemming van de dieren:

Deze dieren zullen worden vervoerd naar de wildbewerkingsinrichting van bestemming (naam + adres + erkenningsnummer):

.....
.....

met het volgende gekoelde vervoermiddel + naam van de vervoerder + nummerplaat van het vervoermiddel:

.....

4. Andere nuttige informatie:

.....

5. Verklaring

Ondergetekende verklaart dat:

- de voormelde niet-onthuide dieren het voorwerp hebben uitgemaakt van een eerste gunstige keuring in de voormelde wildbewerkingsinrichting op..... om..... (uur)
- deze dieren niet afkomstig zijn uit een gebied waarvoor beperkingen omwille van gezondheidsredenen gelden.
- de verplichte trichinenonderzoeken voor varkensachtigen NIET werden uitgevoerd en uitgevoerd moeten worden in de wildbewerkingsinrichting van bestemming.

Gedaan te (Plaats):.....

Op (Datum):

Stempel

(Handtekening van de officiële dierenarts)